

2019-10-14

Plats och tid   Kommunalhuset, Munkhättevägen 45, Tumba, kl 18:30- 20.42

Beslutande

Myrna Persson (MP) ordförande, Johan Lunnellie (C), Anders Thorén (TUP), Nina Lehtola (S), Rolf Garneij (S), Margareta Holmqvist (S), Marie Spennare (M), Janna Ljung (TUP), Lana Issakainen (SD), Monica Brundin (V), Leena-Karie Zetterlund Nilsson (KD)

Ersättare

Birgitta Mörk (S), Emil Mattar (S), Peter Himmelving Sergius (SD), Peter Siebert (L)

Övriga deltagande

Annika Norin, Anders Bengtsson § 61, Dan Arvidsson § 62 - § 63, Ulrika Svärd, Karina Wallenius

Utses att justera

Johan Lunnellie (C)

Plats och tid för justering

Samhällsbyggnadsförvaltningen, miljöenheten, Munkhättevägen 45, Tumba, 2019-10-15

Sekreterare

_____
Karina Wallenius

Paragrafer 61 - 67

Ordförande

_____
Myrna Persson (MP)

Justerare

_____
Johan Lunnellie (C)

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Nämnd

Miljö- och hälsoskyddsämnden

Anslaget den

2019-10-18

Förvaringsplats för protokollet

Samhällsbyggnadsförvaltningen, miljöenheten, Munkhättevägen 45, Tumba

Underskrift

_____

Sammanträdesdatum

2019-10-14

Nedtas den

2019-11-08

2019-10-14

§ 61

Information och visning av Fältbussen

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att anteckna till protokollet att nämnden tagit del av informationen.

Sammanfattning

Ekolog Annika Norin och ekolog Anders Bengtsson ger information om Fältbussens verksamhet.

Fältbussen är Botkyrka kommuns rullande naturskola. 2018 var det 2780 elever som utbildades av Fältbussen för att få kunskaper om kommunens djur, natur och geografi.

Att åka ut med kommunens femteklassare är Fältbussens huvudverksamhet. Målet är att alla Botkyrka kommuns elever ska få två dagars utbildning.

Alla klasslärare i årskurs fem får erbjudande om att gratis delta i dessa exkursionsdagar. En av dagarna är på höstterminen och den andra är på vårterminen. Den ena dagen handlar om livet i vatten och den andra om livet i skogen.

Eleverna är utomhus hela dagen och har matsäck med sig. I bussen finns 27 elevsittplatser. Det finns också mikroskop, håvar, akvarier, burkar och annat som behövs för att undersöka naturen i Botkyrka.

2019-10-14

§ 62

Sammanställning av vattenkemiska provtagningar 2017-2018 och jämförelser med tidigare resultat, Kagghamraån, Getaren och Malmsjön

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att nämnden tagit del av föreliggande rapport i ärendet upprättat av miljöutredare Dan Arvidsson.

Sammanfattning

Kagghamraåns avrinningsområde som i huvudsak ligger inom Botkyrka kommun, omfattar 97 km² och utgörs till största delen av skogsmark. Ån mynnar ut i Kaggfjärden som är en vik av Östersjön. Ån har fyra större tillflöden:

- Axån, med uppströms liggande Skälbyån, Somran, Malmsjön, Gölan och Axaren
- Norrگاån, med Bysjön och Getaren.

Axån och Norrگاån rinner ihop i Rosenhill och bildar Kagghamraåns huvudfåra.

- Uringeån, med Stora och Lilla skogssjön.
- Brinkbäcken.

Kagghamraån har av Vattenmyndigheten klassats som en vattenförekomst. Den ekologiska statusen är idag måttlig, med avseende på framför allt för höga närsalthalter, d.v.s. tillförseln av näringsämnen är för hög, och bristande kontinuitet (vandringshinder). Kagghamraån har en unik havsöringsstam och är klassad som riksintresse för naturvård med avseende på havsöringen och geologin. Provtagning av näringsämnena kväve och fosfor i Kagghamraåns vatten ingår som en del i kommunens miljöövervakningsprogram.

Vattenflödet i ett vattendrag påverkar både halt och mängd transporterade näringsämnen. Vid höga flöden stiger halten och därmed också transporten. Somrarna under 2017 och 2018 var båda mycket nederbördsfattiga och flödena i Kagghamraån låga. 2017 var hösten nederbördsrik, och det totala årsflödet i ån att beteckna som normalt. 2018 var som helhet ett mycket torrt år och flödet var endast drygt hälften av ett normalår. Den långsiktiga trenden i Kagghamraån är att flödet i ån minskar något.

I Kagghamraåns mynning uppmättes under perioden 2017-2018 de lägsta halterna av både kväve och fosfor sedan mätningarna startade 1988, men fosforhalten liksom kvävehalten är fortfarande att beteckna som höga. Beräkningarna indikerar att den uttransporterade mängden av fosfor minskar något mer än vad som kan förklaras av ett minskat vattenflöde. Transporten av kväve följer vattenflödet.

2019-10-14

I Axåns utlopp i Rosenhill var halterna av fosfor och kväve höga. Fosforhalten sjönk fram till 2012, men har sedan dess legat på ungefär samma nivå, medan kvävehalten har sjunkande trend. Transporten av näringsämnen fortsätter också att sjunka, och är lägre än vad som kan förklaras av minskat vattenflöde. Malmsjöns ytvatten hade under 2016 och 2018 höga halter av fosfor och kväve (tillståndet bedöms som treårigt medelvärde; därför är värden från 2016 med). Halterna har ökat sedan 2010. I Malmsjöns bottenvatten rådde syrebrist under sommar och vinter, men analyserna visar inte på något omfattande läckage av näringsämnen från sjöns sediment. Åtgärder såsom fällning av fosfor i Malmsjöns sediment år 2007 gav en påtaglig förbättring, men sedan dess har det skett en försämring, sannolikt genom extern belastning av näringsämnen från sjöns tillrinningsområde, framför allt från Skälbyån som uppvisade extremt höga näringshalter.

I Norrngaåns utlopp ses ingen trend i halter eller transport av närsalter. Halterna av både fosfor och kväve var höga. I Norrngaåns utlopp följer transporten av både fosfor och kväve vattenflödet. Vattnet i sjön Getaren är kraftigt humusfärgat dess tillstånd bedöms för åren 2016-2018 som mycket näringsrik. Halterna av fosfor steg under perioden 2017-2018. Syrevärdena i Getarens bottenvatten var låga. Av analyserna att döma sker ett kraftigt läckage av fosfor från området öster om Bysjön, med bl.a. golfverksamhet, enskilda avloppsanläggningar samt hästverksamhet. Halten sjunker betydligt till Norrngaåns mynning, vilket indikerar att sjöarna Bysjön och Getaren fungerar som retentionsmagasin.

Under perioden minskade halten och transporten av fosfor i både Uringeån och Brinkbäcken. Uringebäcken hade lägre närsalthalter än Brinkbäcken som hade höga halter. Transporten av fosfor i Uringebäcken minskar, mer än vad som kan förklaras av det minskade vattenflödet. Brinkbäckens vatten är ofta grumligt, vilket beror på erosion i ån som delvis är naturlig genom en aktiv meanderbildning. Erosionen bidrar till ökad transport av fosfor, då mycket av fosfor är bunden till sedimentpartiklar.

Åtgärder som tidigare vidtagits för att minska näringsbelastningen på Kagghamraån är bland annat anslutning av enskilda avlopp till det kommunala avloppsledningsnätet, förbättring av enskilda avlopp, fällning av fosfor i Malmsjöns sediment, skyddszoner längs vattendrag och strukturkalkning av lerhaltig åkermark. Åtgärderna som vidtagits i Axångrenens avrinningsområde syns tydligt i form av minskade transporter i Axåns mynning. I de övriga ågrenar där åtgärder vidtagits anses också en förbättring av vattenkvaliteten, vilket även gäller åns utlopp i havet. Åtgärder som pågår för att ytterligare minska belastningen på ån är framdragning av kommunalt VA till Kagghamra tomtområde och en tillsynskampanj för att minska läckaget från enskilda avloppsanläggningar i Brinkbäckens avrinningsområde. En utredning håller på att tas fram som ska ge underlag för ett lokalt åtgärdsprogram för Norrngaån.

2019-10-14

§ 63

Avrop av medel från kommunstyrelsen för utveckling vatteninformation på Miljöbarometern och framtagande av underlag för lokalt åtgärdsprogram för Norrgaån

Beslut

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att avropa 70.000 kronor hos kommunstyrelsen för att utveckla information om kommunens sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten på Miljöbarometern.

2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att avropa 224.000 kronor hos kommunstyrelsen för att ta fram underlag till ett lokalt åtgärdsprogram för Norrgaån, del av Kagghamraån.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden framhåller behovet av att Miljöbarometern görs mer tillgänglig och synlig för att Botkyrkaborna ska kunna ta del av kommunens miljöarbete.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade, 2018-12-18, i mål och budget 2019 med flerårsplan 2020-2022 att avsätta 500.000 kronor (kr) för arbete som syftar till att säkra tillgången till rent vatten, enligt nedan:

För att möjliggöra och underlätta arbetet med att säkra tillgången till rent vatten avsätts 500.000 kr årligen. Samhällsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden kan i särskilda ärenden avropa medel.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden avropar medel från kommunstyrelsen för två åtgärder som båda syftar till att uppnå målen i vattenprogrammet Botkyrkas blå värden. Det första handlar om att vidareutveckla det webbaserade verktyget Miljöbarometern med mer fyllig information om våra vatten och som samtidigt är enkelt att uppdatera med nya data. Denna åtgärd har bäring på mål fyra. För denna åtgärd avropar miljö- och hälsoskyddsnämnden 70.000 kr från kommunstyrelsen. Det andra ärendet handlar om att ta fram underlag för ett lokalt åtgärdsprogram för Norrgaån. Norrgaån är en del av riksintresset Kagghamraån som varken klarar god ekologisk eller kemisk status. Åtgärdsprogrammet ska identifiera föroreningskällor, var kostnadseffektiva åtgärder kan sättas in och peka ut ansvarig part. Denna åtgärd har bäring på samtliga mål. För denna åtgärd avropar miljö- och hälsoskyddsnämnden 224.000 kr från kommunstyrelsen.

2019-10-14

Särskilt yttrande

Anders Thorén (TUP) och Marie Spennare (M) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Paragrafen förklaras omedelbart justerat 2019-10-14.

2019-10-14

§ 64

Enhetschefen/miljöenheten informerar

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att nämnden tagit del av informationen.

Sammanfattning

Miljöchefen/medarbetare inom miljöenheten delger aktuell information till nämnden.

Miljöchef Ulrika Svärd informerade om:

- Tillsammans med samhällsbyggnadsförvaltningen och näringslivschefen ska vi ta fram en utbildning för handläggarna med fokus på service och bemötande.
- Öppet hus gällande tobakstillstånd för tobakshandlare.
- Framtagande av avtal gällande resursutbyte mellan Södertälje kommun och Botkyrka kommun.
- Resurs Recycling och NMT har gjort inmätningar av sina respektive högar i Kassmyra och Kagghamra och de visade att de ligger under 10 000 ton på båda ställena.

Vidare informerade Ulrika om att hon går en mycket bra ledarskapsutbildning för nya chefer, att hela samhällsbyggnadsförvaltningen gör en översyn av rätt resurser i organisationen samt om miljö- och hälsoskyddsteamet och Ulrikas planeringsdagar där en 5-årsplan ska tas fram.

2019-10-14

§ 65

Delegationslista

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att anteckna till protokollet att nämnden tagit del av delegationslistan 2019-08-27—2019-09-20.

2019-10-14

§ 66

Yttrande angående åtgärdsalternativ för PFAS-föreningen vid fd F18 Tullinge (GL2011-916-47)

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att lämna tjänsteskrivelsen daterad 2019-10-03 som sitt yttrande med följande tillägg:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden vill att förorenaren (Försvarmakten) ska ta sitt fulla ansvar även om åtgärderna visar sig att vara otillräckliga. Nämnden vill säkerställa att människors hälsa och miljö inte påverkas nu och i kommande generationer.

Det försvarmakten framhåller i sin remiss om andra åtgärder i hanteringen av PFAS, med detta anser miljö- och hälsoskyddsnämnden att dessa åtgärder bör belysas mer och lyftas för att säkerställa människors hälsa och miljö för kommande generationer.

Ajournering

Sammanträdet ajourneras 20:10 och återupptas 20:25.

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (nämnden) anser att den utredning som Försvarmakten redovisat ger en bild över den föreslagna åtgärden samt andra tänkbara åtgärdsalternativ. Dock behöver redovisningen kompletteras på några punkter för att ge en mer heltäckande bild av åtgärdens effekt.

Den information som nämnden anser saknas gäller åtgärdens påverkan på Tullingesjön och Tullinge vattentäkt, hur framtida klimatförändringar kan påverka övertäckningen samt en tydligare beskrivning av åtgärdsalternativen. Nämnden önskar även ett förslag till kontrollprogram för skötsel, underhåll och kontroller av övertäckningen för att säkerställa att den fyller sin funktion även på sikt.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden vid Botkyrka kommun har fått möjlighet att lämna yttrande till Försvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM) gällande Försvarmaktens utredning PFAS-föreningen vid f.d F 18 Tullinge – granskning och utvärdering av åtgärdsalternativ.

2019-10-14

Beskrivning av problematiken

Sedan 1960-talet har brandsläckningsskum innehållande PFOS använts inom försvarsmaktens verksamhet i Riksten. År 2011 konstaterades förorening av PFAS i mark och grundvatten i området. Efter det har ett flertal utredningar genomförts för att kartlägga föroreningens omfattning. År 2018 lät Försvarsmakten utreda hur föroreningarna skulle kunna hanteras. Detta redovisades i en rapport där en övertäckning av det förorenade området pekades ut som en lämplig åtgärd för att minska utlakningen av PFAS från jord till grundvatten. Övriga studerade åtgärdsalternativ bedömdes inte som lämpliga eller rimliga i förhållande till uppnådd miljönytta. Den föreslagna åtgärdens syfte är att minska infiltrationen av vatten i det förorenade området och på så sätt minska transporten av PFAS från området, bland annat till Tullingesjön.

Paragrafen förklaras omedelbart justerat 2019-10-14.

2019-10-14

§ 67

**Beslut om tobaksförsäljningstillstånd enligt 5 kap. 1 § lag
om tobak och liknande produkter (2018:2088) – Alby
Bilecen Kiosk Handelsbolag**

Utgår.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

**Särskilt yttrande
2019-10-14**

**Ärende 3   Avrop av medel från kommunstyrelsen för utveckling vatteninformation på
Miljöbarometern och framtagande av underlag för lokalt åtgärdsprogram för
Norrگاån**

Vi tycker att detta är ett viktigt projekt för att säkerställa att Botkyrkaborna även i framtiden har tillgång till rent vatten, samt att säkerställa att den unika miljön för havsöring bevaras i Kagghamraån. I och med utvecklingen av Miljöbarometern förbättras möjligheten för invånarna i kommunen att ta del av kommunens Blå Värden.

Vi bifaller härmed ordförandeförslaget.

Anders Thorén (TUP)

Marie Spennare (M)